

Ontwerpbesluit Stelkampsveld

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam:

Stelkampsveld.

2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:

- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- H4030 Droge Europese heide
- H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- H7230 Alkalisch laagveen
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Stelkampsveld**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 3

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
w.g. G. Verburg

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Stelkampsveld inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrictlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Stelkampsveld aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn. Aan het gebied worden, als Natura 2000-gebied Stelkampsveld, instandhoudingsdoelstellingen toegekend.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. De term Natura 2000-gebied wordt gereserveerd voor het totaal van de aangewezen gebieden inclusief de daaraan toegekende instandhoudingsdoelstellingen. Deze doelstellingen hebben betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrictlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent. Eventueel doorgevoerde wijzigingen worden in bijlage B van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" of "verbetering" gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van oppervlakte en van "behoud" of "verbetering" van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van omvang leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere

onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Stelkampsveld aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Stelkampsveld (Beekvliet)" en onder nummer NL2003044 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Dit Habitatrichtlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Stelkampsveld (landelijk gebiedsnummer 60).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)¹. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen en de interpretatie van habitattypen en beschrijvingen van (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)².

Het Natura 2000-gebied Stelkampsveld ligt in de provincie Gelderland en behoort tot het grondgebied van de gemeente Lochem.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het gebied Stelkampsveld omvat een groot deel van het landgoed Beekvliet. Het gebied is een voorbeeld van het Achterhoekse kampenlandschap. Kenmerkend is de kleinschalige afwisseling van essen, graslanden, heides met vennen, houtwallen en bosjes. In het Stelkampsveld zelf is een gradiënt aanwezig van droge heiden, natte heiden, heischrale graslanden, basenminnende blauwgraslanden naar venbegroeiingen. Waar het basenrijke grondwater uittreedt in de blauwgraslanden, treedt begroeiing van kalkmoerassen op.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Stelkampsveld behoort tot het Natura 2000-landschap "Beekdalen".

¹ Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

² Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen³.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna⁴.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Stelkampsveld is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het betreft een natuurgebied (ook bekend onder de naam Beekvliet) ten zuiden van de Borculose Weg (N821) tussen Barchem en Borculo. Het Natura 2000-gebied (alleen Habitatrichtlijngebied) beslaat een oppervlakte van ongeveer 102 ha. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op enkele technische punten verbeterd:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen groter dan 1 ha worden toegelicht in de volgende alinea.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is uitgebreid met twee percelen cultuurgrond aan de noordzijde van het gebied aan weerszijden van de Oude Beek (+ 12 ha, eigendom van Natuurmonumenten). Dit betreft beekerdgronden en veldpodzolgronden waar op geringe diepte kalk voorkomt waardoor basenrijk water toestroomt in de aangrenzende alluviale bossen (H91E0). De beekerdgronden zijn geschikt voor de ontwikkeling van de habitattypen blauwgraslanden (H6410), kalkmoerassen (H7230) en/of vochtige alluviale bossen (H91E0), op de overgang naar veldpodzolgronden heischrale graslanden (H6230) en op de veldpodzolgronden vochtige heiden (H4010). Deze percelen zullen ook worden beïnvloed door aanpassing van de waterhuishouding van het gebied ten behoeve van deze waterafhankelijke vegetaties.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura

³ De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).

⁴ Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.

2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, of hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722). Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.

Met betrekking tot het grensverloop langs de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in dit gebied: De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als belemmerd worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bijvoorbeeld een wegberm langs een graslandperceel).

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrictlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrictlijngebied wordt in paragraaf 4.2.1 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) waarvoor het gebied is aangewezen⁵. Op alle vermelde habitattypen is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

In paragraaf 4.3 worden de selectiecriteria vermeld die op Habitatrictlijngebieden van toepassing zijn. Van elk habitatype waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.2 een toelichting gegeven over de betekenis van het gebied in relatie met andere Habitatrictlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing van het Habitatrictlijngebied.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I⁶)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrictlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
Verkorte naam Zwakgebufferde vennen

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
Verkorte naam Vochtige heiden
 betreft het subtype:

H4010A Vochtige heiden (*hogere zandgronden*)

H4030 Droge Europese heide
Verkorte naam Droge heiden

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
Verkorte naam Blauwgraslanden

⁵ Prioritaire habitattypen zijn in bijlagen I van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

⁶ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

- H7150** Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
Verkorte naam Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H7230** Alkalisch laagveen
Verkorte naam Kalkmoerassen
- H91E0** *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
Verkorte naam Vochtige alluviale bossen
 betreft het subtype:
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

4.3 Habitatrictlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁵ geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁷. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁸. Voor elk habitatype waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, is in bijlage B.2 een toelichting gegeven.

4.4 Verspreiding habitattypen in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Stelkampsveld is in het bijzonder bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder paragraaf 3.2). De verspreiding van de betreffende habitattypen binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitatype zwakgebufferde vennen (H3130) komt onder andere voor in het ven op het eigenlijke Stelkampsveld, dat ten noorden van Steelkamp ligt, in de diepste delen van de locatie waar grondwater uittreedt en verder in laagtes in de heide. Daarnaast komen zwakgebufferde vennen voor in het westen en het zuidwesten langs de Maandagsdijk onder andere in Maandagsdijk Noord, Klumpersveld en de Rietvenne. De habitattypen vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) en droge heiden (H4030) komen in mozaïek verspreid over het gebied voor, in een complete schraallandgradiënt van natte en droge vegetaties, onder andere aan weerszijden van de Maandagsdijk in het zuidwesten van het gebied en in het Stelkampsveld zelf. Het habitatype heischrale graslanden (H6230) komt voor aan weerszijden van de Maandagsdijk, maar met name

⁷ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320), ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁸ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

aan de noordoostkant van het gebied in het eigenlijke Stelkampsveld rond de blauwgraslanden (H6410). In het noordoosten van het gebied, ten noorden van de Steelkamp, zijn de blauwgraslanden zeer fraai ontwikkeld aanwezig over een relatief grote oppervlakte. Het habitatype kalkmoerassen (H7230) komt voor in het eigenlijke Stelkampsveld op locaties waar basenrijk grondwater toestroomt. Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) komt voor in (herstelde) natuurlijke laagtes in de heide langs de Maandagsdijk en in het Stelkampsveld. Het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) komt op een kleine locatie voor aan de zuidwestgrens van het Natura 2000-gebied en met een relatief grote oppervlakte in het Prikkenveld, in de noordoostpunt van het gebied.

5. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie. Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen⁹ kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006). In bijlage B.3 van deze Nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per habitatype.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3130 Zwakgebufferde vennen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Deels is het habitatype goed ontwikkeld, maar er zijn goede potenties voor verdere kwaliteitsverbetering en uitbreiding van de oppervlakte.

H4010 Vochtige heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt onder andere voor in de gradiënt van ven naar heide. Uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van dit habitatype draagt bij aan de duurzame instandhouding van begroeiingen van de habitattypen heischrale graslanden (H6230) en pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) en verder aan de instandhouding van een aantal voor dit habitatype kenmerkende vlindersoorten.

⁹ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting.

H4030 Droge heiden

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype droge heiden komt in dit gebied slechts over een geringe oppervlakte voor. Het habitatype bevindt zich in het gebied in een complete schraallandgradiënt van droge naar natte vegetaties.

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt thans voor op een klein oppervlakte in de gradiënt van ven naar heide. Op een aantal locaties komen zeldzame soorten voor in de begroeiingen van dit habitatype. In het gebied zijn goede mogelijkheden voor uitbreiding van dit habitatype aanwezig, zowel in het Stelkampsveld als in andere reliëfrijke heideterreinen.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Toelichting Het habitatype blauwgraslanden – dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert – is zeer fraai ontwikkeld aanwezig in het gebied. De mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte zijn goed.

H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt voor in (herstelde) natuurlijke laagtes in de heide. Stelkampsveld is één van de weinige gebieden waar het habitatype in natuurlijke laagtes voorkomt.

H7230 Kalkmoerassen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kalkmoerassen komt thans voor op locaties waar basenrijk grondwater toestroomt. De mogelijkheden voor uitbreiding van de basenrijke en zeggenrijke voorkomens van het habitatype zijn goed.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting Het subtype *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) komt over een kleine oppervlakte met bijzondere soorten voor. Mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte in de nabijheid van de huidige locatie zijn aanwezig.

Bijlage A is niet van toepassing op dit besluit.

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

1. Wijzigingen in habitattypen ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1)
2. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B.1. Wijzigingen in habitattypen ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1)

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype blauwgraslanden (H6410). Ten tijde van de aanmelding werd niet onderkend dat kalkmoerassen (H7230) en blauwgraslanden naast elkaar kunnen voorkomen.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150). Door herstelmaatregelen heeft het habitatype zich gevestigd in (herstelde) natuurlijke laagtes in de heide langs de Maandagdijk.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91EoC). Het subtype komt op een kleine locatie voor langs de Heksenlaak, in de vorm van beekbegeleidend elzenbroekbos.

B.2. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

H7230 Kalkmoerassen

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitatype twee verbonden onderscheiden: het Knopbies-verbond (*Caricion davallianae*) en het Verbond van Biezenknoppen en Pijpenstrootje (*Junco-Molinion*). Voor het eerstgenoemde subtype zijn de volgende drie gebieden geselecteerd: Springendal & Dal van de Mosbeek (045), Boddenbroek (052) en Geleenbeekdal (154). Voor het tweede subtype zijn de gebieden Elperstroomgebied (028)¹⁰, Lemselermaten (048) en Stelkampsveld (060) geselecteerd. Uit het oogpunt van voldoende geografische spreiding is het gebied Groot Zandbrink (080) hieraan toegevoegd. In afwijking van de aanmelding worden voor dit habitatype nu geen subtypen meer onderscheiden. De redenen hiervoor zijn dat het aantal locaties van het habitatype in ons land zeer gering is en dat de begroeiingen van beide verbonden veelal mozaïeken vormen. Op grond van recente inzichten zijn de vijf belangrijkste gebieden voor het habitatype als geheel:

- Springendal & Dal van de Mosbeek: het beste voorbeeld is aanwezig in het brongebied van de Mosbeek met soorten als armbloemige waterbies, veenmosorchis en vetblad.
- Geleenbeekdal: het hellingveentje in het Kathagerbroek is de enige plek in Nederland met kensoorten als gele zegge, veenzegge en schubzegge.
- Boddenbroek: goede kwaliteit met kenmerkende en bijzondere soorten als armbloemige waterbies, vetblad en vleeskleurige orchis.
- Lemselermaten: goede kwaliteit met kenmerkende en bijzondere soorten als armbloemige waterbies, breed wollegras en vetblad.
- Stelkampsveld: goed ontwikkeld met kenmerkende en bijzondere soorten als parnassia, moeraswespenorchis en grote muggenorchis.

¹⁰ Destijds bekend als Elperstroom.

Ten behoeve van voldoende geografische spreiding kunnen hieraan worden toegevoegd:

- Elperstroomgebied met voorkomens van tweehuizige zegge (één van de twee landelijke populaties).
- Lingegebied & Diefdijk-Zuid (070), vanwege zeer soortenrijke kleine-zeggebegroeiingen behorend tot een associatie die beperkt is tot het Natura 2000-landschap Rivierengebied.

B.3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van betreffende habitatype of (vogel)soort vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Ook is er een motivatie gegeven indien de gebiedsdoelstelling van het onderhavige gebied afwijkt van de landelijke doelstelling. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (zie Natura 2000 doelendocument, paragraaf 3.3).

B.3.1. Habitatrictlijn: habitattypen

H3130 – Zwakgebufferde vennen				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit ^a				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud ^b	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
048	Lemseleermaten	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempensland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
144	Boschhuizerbergen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit

146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
-----	---------------------	-------------	--------	----------------

- (a) Lokaal uitbreiding oppervlakte en/of verbetering kwaliteit.
 (b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype zure vennen (H3160) is toegestaan¹¹.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype zwakgebufferde vennen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan op de landelijke doelstelling.

H4010A – Vochtige heiden, hogere zandgronden				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit ^a				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
026	Drouwenezand	behoud	behoud	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijkvenen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud	behoud	concept-ontwerp
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

¹¹ Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

(a) Lokaal uitbreiding oppervlakte.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H4030 – Droge heiden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	behoud	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud	behoud	concept-ontwerp
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype droge heiden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld wijkt af van de landelijke doelstelling. De focus van het gebied ligt bij de habitatypen kalkmoerassen (H7230) en vochtige alluviale bossen (H91E0)¹². Bovendien zijn de potenties ter verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van de oppervlakte van het habitatype droge heiden gering en in de huidige situatie volledig benut.

¹² Zie Natura 2000 doelendocument (2006): kernopgaven 5.07 Vochtige alluviale bossen en 5.03 Kalkmoerassen en trilvenen.

H6230 – *Heischrale graslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	aanwijzingsbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van het habitatype blauwgraslanden (H6410) is toegestaan¹¹.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype heischrale graslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H6410 – Blauwgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	behoud	aanwijzingsbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
021	Lieftingsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
083	Botshol	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
107	<i>Donkse Laagten</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype blauwgraslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig"¹³. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld wijkt op het aspect kwaliteit af van de landelijke doelstelling. Het habitatype is in dit gebied reeds in goede kwaliteit aanwezig. Behoud van de kwaliteit is derhalve voldoende.

H7150 – Pioniervegetaties met snavelbiezen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	behoud	behoud	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

¹³ De staat van instandhouding van het aspect oppervlakte is gewijzigd van "matig ongunstig" in "zeer ongunstig" (aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog, Stcrt. 2009, 38).

039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". Landelijk wordt zowel uitbreiding van de oppervlakte als verbetering van de kwaliteit nagestreefd. Uitbreiding van de oppervlakte is als landelijk doel gesteld omdat de gunstige staat van instandhouding slechts een tijdelijke situatie betreft¹⁴, die te danken is aan recent op vele plekken uitgevoerde plagwerkzaamheden ten behoeve van herstel van het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) waarvoor Nederland een grote verantwoordelijkheid kent. Omdat de pioniervegetaties met snavelbiezen gedeeltelijk mee kunnen profiteren van de plagwerkzaamheden, is de achteruitgang op de plaatsen waar het habitatype van nature voorkomt gemaskeerd. Uitbreiding van de oppervlakte is gericht op herstel van natuurlijke pioniervegetaties met snavelbiezen als duurzaam onderdeel van het (natte) heidelandschap. Deze uitbreidingsdoelstelling geldt alleen voor gebieden waar het type van nature aanwezig is en waar goede mogelijkheden voor herstel aanwezig zijn. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H7230 – Kalkmoerassen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
062	<i>Willinks Weust</i>	ontwikkeling		ontwerpbesluit
065	<i>Binnenveld</i>	ontwikkeling		ontwerpbesluit
069	<i>Bruuk</i>	ontwikkeling		ontwerpbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype kalkmoerassen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan bij de landelijke doelstelling.

¹⁴ Dit is voor dit habitatype ook de reden dat de staat van instandhouding wat betreft het aspect toekomstperspectief als "matig ongunstig" is beoordeeld (zie ook Natura 2000 profielendocument 2008).

H91E0C – *Vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
063	Bekendelle	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud ^b	behoud	ontwerpbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsloërbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
161	Noorbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen kalkmoerassen (H7230) of overgangs- en trilvenen (H7140) is toegestaan¹¹.

(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype kalkmoerassen (H7230) is toegestaan¹¹.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Stelkampsveld sluit aan bij de landelijke doelstelling.